

ОБАЧЕ НЕ СТАНА ТОЧНО ТАКА

Всички права са запазени. Тази книга и нито една част или части от нея не могат да бъдат използвани, включително, но не само, възпроизвеждани и/или разпространявани, под каквато и да е форма или по какъвто и да е начин – електронен или механичен, включително чрез фотокопиране, записване или посредством каквито и да е системи за съхранение и/или извличане на информация, без предварително изрично писмено разрешение на „Сиела Норма“ АД.

Тази книга и никаква част или части от нейния текст и/или нейния превод, корица, илюстрации и други защитени от Закона за авторското право и сродните му права обекти не могат да бъдат използвани, включително, но не само, възпроизвеждани, представяни, предавани, предлагани, показвани, променяни, преработвани, превеждани или разпространявани, по какъвто и да е начин за целите на създаването, обучението, допълнителното обучение или валидирането на системи за изкуствен интелект, големи езикови модели, технологии, способни да генерират произведения в същия стил и/или жанр като настоящото произведение и/или други подобни, без предварително изрично писмено разрешение на носителя на авторските права.

Благодарим ви, че подкрепяте авторите, преводачите
и всички творци в българското книгоиздаване!

© Ели Лозанова, *автор*

© Дамян Дамянов, *художник на корицата*

© Сиела Норма АД

София • 2026

ISBN: 978-954-28-5312-1

Ели Лозанова

Обаче
не сѣмана
точно
така

ПО МАИ

@ciela

Казвам се Филомена и знам, че е идиотско. Имам развинтена фантазия и стотици лунички. Общо взето, с това се изчерпват както достойнствата, така и недостатъците ми. Имам и шарена история.

– Ти си най-откачената откачалка, която съм виждал, фрау* Психо! – казва Марк и се усмихва така, че сърцето ми се разтваря в капката пот, пропълзяла по челото му. Марк ми е пациент. Той ме кръсти „фрау Психо“, което ми лепна като дъвка на подметка. Най-вече спаси изстрадалия персонал на хосписа от мъката да произнася невъзможната за произнасяне моя фамилия. Да ми викат „Филомена“ (още повече Мона) е малко неудобно, но съгласете се, че „доктор Хаджистратоникова“ на немски е направо непроизносимо.

– Намираш, че съм изперкала? – прелиствам бележника ей така, само за да отбележа някакво действие все пак.

– Нищо подобно! Намирам, че така си се родила. Откачена си изначално. Има много хора, които се напъват да бъдат откачалки, но много малко успяват да го докарат поне до прилично подражание. Докато ти си си по природа откачалка. Не ти е придобито.

* *Frau* (нем.) – госпожа.

Прехвърлям още един лист за авторитет. Как се отговаря на това, особено когато Марк е прав. И аз бих искала да съм някоя постоянна и поносима, но съм непостоянна и непоносима. Тръгна ли за хляб в понеделник, не ме чакайте преди четвъртък, и то без хляба. Но пък чакайте да ви разкажа някоя потресаваща история. Защото на мен обезателно нещо ми се е случило и обезателно е потресаващо. Е, може и да не е била точно красива историята, обаче аз ще ви я разкажа красиво. Никой не заслужава да му разказват грозни и неприятни истории, обикновените истории обиждат, а аз никого не искам да засягам. Такава съм си добра. Вещица.

Освен че ми е пациент, Марк ми е и приятел и аз го обичам. Не, той не ми е просто пациент, нито ми е просто приятел. Марк е мен и аз съм Марк. Макар да не знам много за него, знам какъв е неговият механизъм на мислене. С точност до петия знак след десетичната запетая, както биха казали математиците, мога да предвидя как ще реагира на всяка информация и във всяка ситуация. Освен това е единственият пациент, когото заварвам трета година. Въпреки че е неприлично богат според мълвата, той няма къде другаде да отиде. Роднините му не са във възторг от сексуалната му ориентация, а още по-малко от заболяването му. Затова си плаща да живее в нашия хоспис. Помага, когато е в кондиция, играе с пациентите триомино* и румикуб**, дама или шах, занимава ги, отговаря за ентусиазма един вид. Марк има СПИН. Понякога е доб-

* Триомино – подобна на домино настолна игра.

** Румикуб – настолна игра с цифри.

ре, понякога се влошава рязко, а всеки юни се опитва да се самоубие. После се подобрява. Но нещата за него са критични. Последния път, когато пристигнах, беше окрилен от любов. Имаше приятел, виртуален, ама все пак друго си е да има с кого да си говориш, па макар и по интернет. Марк е гей. Винаги е бил гей. И е отчайващо млад. Едва на 34. И вече умира. Умирал е четири пъти неуспешно през последните три години. Боя се от момента, когато ще успее.

Бях там, когато го докараха за първи път. Беше взел дал. Току-що опитал за пръв път да се самоубие. Говорехме с часове. Марк е умно момче. С мен той обича да си бърбри, защото не съм германка и защото въпреки това знам добре немски. Гледачките говорят немски на ниво трудовите им задължения, изобщо не се интересуват да повишават капацитета си. Лекарите нямат време да се занимават с приказки. С мен обаче той си говори и го прави с голям кеф. Спорадично го питам какво е СПИН за него. Първата година беше проклетие. Марк мразеше всичко и всички. С изключение на този, който го беше заразил. Много исках да се запозная с този човек, но той така и не се появи три години.

– Не мисли лошо за него, фрау Психо. Според мен той просто е твърде гневен на света.

– Защо не те е предпазил?

– Аз сам съм си виновен.

– Марк, това е най-разпространената и най-ужасната манипулация, която насилниците ползват. И то винаги минава успешно. „Сам си си виновен, това заслужаваш.“ Никой не заслужава да го заразят със смъртоносна болест, и то съзнателно.

– Вярвала ли си някога толкова много на някого? – Оборва глава тъжно и дълго мълчи. – Бях сигурен в него. Аз не исках да ме пази. – Покрусата във вида му ме кара да кипя от ярост.

– Сега вече какво е СПИН за теб? – питам за пореден път. Всеки път е различно.

– Вече знам, че го използвам за извинение да мразя света – усмихва се той.

– Аз не съм сигурна, че ти мразиш света. Стига, Марк! Ами разходките ни? Виждала съм как се възхищаваш от всяко цвете, от борове, от калната пътека, от дребните, горчиви ягоди в тревата. Сигурен ли си, че мразиш света?

– Хората правят дадено място поносимо или непоносимо, фрау Психе! Природата е красива навсякъде. В нея има толкова много трогателни дребни неща. Но хората измислят все по-големи неща, които да смачат прелестта на дребните неща. Хората опорочават всичко.

– И въпреки това най-красивото нещо на този свят е родено от човека. Любовта...

– Да, но любовта не е само човешко чувство – не ме оставя да си продължа мисълта. – Но има нещо, заради което съм склонен да простя на хората. Поезията. И музиката.

С Марк обичаме да слушаме музика и слушаме всичко, което ни попадне. После дълго обсъждаме какво ни харесва и какво не. Така правим и със стиховете, които четем.

– Като стана въпрос за музика, нали щеше да ми показваш цял нов свят? Отказа ли се? – питам, защото

той наистина се заклани да ми разкрие цяла нова вселена в областта на музиката.

– Да – оживява се изведнъж и превключва на друга вълна. – Слушала ли си кей поп?

– Какво? Чувала съм да се говори, но не съм слушала – признавам чистосърдечно.

– Ти шегуваш ли се? Те са страхотни! Убийствени момчета... и момичета, ама аз тях не ги слушам.

– Охо, май не слушаш толкова, колкото гледаш. Да разбирам ли, че си падаш по някого от тях? Марк?!

– Отивай сега да се караш с Бруно – хили се изчервен чак до връхчетата на ушите в пряко потвърждение на догадките ми. Знам, че това е измислена история. Да се влюбиш в екранен образ е, меко казано, инфантилно, но какво друго му остава на човек, изправен пред собствения си гроб. Ако това го прави щастлив, ако това му дава сили за още един ден живот, какъв е проблемът?

Хосписът ни е в Зауерланд, високо в планината, толкова диво и усамотено, сред прекрасна природа и на спокойствие. Хосписът е малък, състои се от три стари къщи, които някога са били част от ферма, сега са преустроени. Краварникът е реновиран и в него е болничната част с двадесетина самостоятелни стаи, в които хора с нелечими заболявания дочакват смъртта и за тях се полагат палеативни грижи. В сградата, която някога е била хамбар, сега е административната част, там е кухнята, трапезарията, стаите за развлечения, рехабилитация и спорт, изобщо общите неща, както и лекарските кабинети. Там е и моят кабинет, ако тия пет квадрата може да бъдат наречени така.

Между двете сгради е изградена топла връзка, в която санитарките се крият да пушат, когато навън вали и няма опасност старшата сестра да ги сгащи. Къщата, в която са живели хората някога, е превърната в място за персонала, понеже е най-малка. Моята стая е на тавана на тая къща. Аз съм единствената, която живее цели три месеца тук. Затова ми се полага самостоятелна стая – най-добрата, при това със собствена баня. Останалите от персонала просто преспиват от време на време, когато са нощна смяна или когато има нещо специално за вършене, разбирай смърт на пациент. Тук са складовите помещения, тук е и кабинетът на старшата, която никак не ме обича, ама това си е нейна работа. Аз зор нямам да ме обича никой. Виж, шефът ме обича искрено, с него се харесаме от пръв поглед, когато ме посрещна на летището в Дортмунд. Той излъчва добродушие от Швейков тип, а и прилича на Хашековия герой, така че нямаше как да не го харесам. Какво той харесва в мен, питайте него.

Аз харесвам градината. Градината е чудесна, малко дива за немските вкусове, но пък точно това ѝ е прелестното. Най-хубавото тук обаче е гората. Хубава дива гора, предимно широколистна, но тук-там има иглолистни видове. Обожавам да правя дълги разходки из гората и почти всеки ден пропускам вечерята заради това. През последните четири години пристигам на всеки първи юни и се прибирам у дома на първи септември. Зауерланд е най-доброто място човек да избяга от летните горещини, а аз мразя жегите. Даже е прекалено хубаво – понякога температурите през целия юли и август не превишават 20 градуса. През

трите месеца помагам на нелечимо болните пациенти на хосписа по-лесно да приемат и да се справят с мисълта, че дните им са преброени. Занимавам се с това до обяд, на обяд се карам с италианския готвач Бруно, а следобед, след като си напиша рапортите и опиша в моя си тефтер това, което ме е впечатлило в сутрешните сеанси, тръгвам да се разхождам. Мястото е на километри от цивилизацията, само един тесен асфалтов път ни свързва с най-близкото населено място. Линейките пристигат доста бързо, но да тръгнеш пеша към града е немислимо. През лятото може би, но през зимата... това все пак е Зауерланд, тук времето се променя със скоростта на мисълта.

В хосписа сме си все наши хора. Сред персонала много рядко се случват промени. Шефът е и собственик, несменяем е. Старшата надали би намерила друго място, където да я понасят с постоянното ѝ мрънкане и мусене, въпреки че работи изключително професионално. Обикновено гледам да я игнорирам, но понякога тази немска Годзила ми къса нервите и на мен. Тренирът, който отговаря за физиотерапията и рехабилитацията, е на възраст, на която това е по-скоро титла, отколкото професия. Имаме двама лекари, които идват всеки ден от града, но с тях почти не поддържам връзка, само си разменяме официална информация за пациентите. Гледачките са жени от Източна Европа, които работят по месец и почиват месец – така че успявам да засека всичките по време на престоя си. Готвачът – този дребен италиански плъх – никъде другаде не би си намерил работа, поне не и като готвач. Изобщо не го умее тоя занаят, някой го е излъгал.

– Разбирам, станало е време да се караш с Бруно – казва Марк, когато затворя тефтера, обикновено се отбивам при него преди обедната почивка.

– Да, стомахът ми се обръща всеки път, щом ми сервира поредното си кулинарно недоразумение.

– Защо не се опиташ да сготвиш ти? Мислиш ли, че си по-добра в кухнята от него? – каза веднъж Марк.

Готвя добре. Нямам претенции да съм кулинарен гуру, не помня рецепти, нямам кой знае каква техника, но имам въображение и небце, а това е най-голямото ми предимство. Но в случая с Бруно е по-скоро недостатък. Бруно готви само паста и ризото с оправданието, че е италианец. Хубаво, ама поне да ги готвеше като хората, а то не е точно така – пълна безвкусица. Постоянно се караме на тая тема. Аз се цупя на храната, той размахва ръце и говори приповдигнато и високо с патоса, присъщ на неговата националност. Накрая аз не издържам и започвам да се смея. Нямате представа какъв фарс е един жестикулиращ дребен италианец, който се възмущава, че не харесват храната му.

– Слушай, сеньора Психо – заканва ми се той. – Аз съм потомствен готвач, всички в нашата фамилия готвим перфектно.

– Сигурен ли си, че не си осиновен? – питам за протокола и си осигурявам още половинчасов порой от справедлив гняв. Накрая капитулира.

– Добре, утре ще сготвиш ти, да видим ти какво можеш, сеньора Психо! – каза един ден и аз запретах ръкави. Сготвих точно същото, което сготви и той – паста. Но беше принуден да признае, че моята е по-вкусна.

– Това е така, защото ти готвиш малко и можеш да си позволиш пресни продукти – не падна по гръб. – Аз трябва да се съобразявам с бюджета, затова купувам консервирани домати и замразени зеленчуци, да не споменаваме месото. Аз трябва да мисля за бюджета. То всеки може с най-скъпото...

– Слушай, малко жалко италианче! – размахих му пръст. – Признай просто, че си победен на собствена територия, и да приключваме с тая мъка. От утре ще си готвя сама за себе си – казах и оттогава започнах да си приготвям храната сама.

– Насадих се на пачи яйца с този дребен досадник! – оплаках се на Марк. – Сега ме преследва като Мосад палестински екстремист.

– Ти си хубава жена, фрау Психо. Нормално е да те преследват такива разгонени плъхове. Виж как те гледа шефът. Старшата му е бясна, защото смята, че той ѝ принадлежи по право.

– По кое право?

– Ами националното, предполагам. Не може германски мъже да се заглеждат по чужденки при наличието на свободни германски жени. Така смята тя. Навярно.

– Философ такъв! Защо не приложи тия знания в собствения си живот?

– Защото съм глупав. Не е ли очевидно? Казвал съм ти колко много го обичах, нали?

– Според мен това изобщо не ти е разминало. Помисли, Марк! Този човек те е предал, мислиш ли, че заслужава?

– Нищо не разбираш от любов, Филомена! Няма как да спреш любовта. Тя идва и ти просто си безсилен.

Готов си да лазиш по корем в краката му само за един негов поглед, изпълнен с нежност. Когато останеш сам, се упрекваш, питаш се къде ти е било достойнството, казваш си, че той е мръсна свиня, че се е възползвал от теб, че те е убил... Той е знаел и въпреки това не предприе нищо, за да ме предпази. Толкова е бесен на лошия си късмет, че изобщо не му пука кого ще зарази. Даже мисля, че изпитва известна радост да предава СПИН на колкото се може повече хора. Нещо като вендета... май се смята за бич божи. Не знам! Когато не е около мен, виждам всичко трезво, разбирам, ядосвам се на себе си, че му позволявам всичко това. Заканвам се никога повече да не го погледна. И когато застане пред мен... с красивото си лице, с онези усмихнати сини очи, с ръцете си, които гаят така нежно... не става точно така. Забравям абсолютно всички закани, предателството, боя, дори СПИН. Готов съм да ме унижава безкрай само за да ми се усмихне веднъж. Дори само веднъж.

А аз твърдя, че съм обичала!

Не, това е патология. Истинската любов е осъзнатата любов. Двама души, които взаимно се допълват, имат общи цели и ги гонят заедно, имат общи интереси и правят нещата заедно. Подхождат си.

С Матей дори физически си подхождаме. И двамата сме високи, тъмнокоси и в различна степен зеленооки – той е с пъстри кафяво-зелени очи, моите са по-скоро като порцеланови топчета. Имаме общи интереси, книгите са нашата обща страст, донякъде може да се твърди, че четенето ни събра. Запознахме се на купон наистина в онези далечни студентски години, когато за първи път пристъпвах през прага на алма матер. Но